

УДК 339.564.2

Н. П. Мешко,

д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту та туризму,
Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара

Д. М. Щитов,

аспірант, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара

РОЗВИТОК ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРАЇН ЄС У СФЕРІ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ В КООРДИНАТАХ ІНДЕКСІВ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

N. Meshko,

Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Management and Tourism,
Oles Honchar Dnipropetrovsk National University

D. Schytov,

postgraduate, Oles Honchar Dnipropetrovsk National University

THE DEVELOPMENT OF THE EXPORT POTENTIAL OF THE EU IN KNOWLEDGE INTENSIVE SERVICES IN TERMS OF THE GLOBAL INDICES

Розвиток глобальної економічної інтеграції, яка охоплює всі елементи та рівні функціонування світового ринку, на сьогодні формує міжнародну інтеграцію вищого етапу та призводить до глобальної конкуренції, як одного з основних факторів розвитку експортного потенціалу країни. Швидкий розвиток сфери високотехнологічних послуг став визначальним фактором зростання експортного потенціалу національних економік. Метою роботи є дослідження впливу експортного потенціалу високотехнологічних послуг на конкурентоспроможність національної економіки в умовах глобального інноваційного середовища. За допомогою побудови кореляційного поля, були знайдені залежності між міжнародними індексами оцінки конкурентоспроможності національних економік та експортного потенціалу високотехнологічних послуг. Досліджено розвиток експортного потенціалу країн ЄС у сфері високотехнологічних послуг в координатах індексів глобальної конкуренції. Обґрунтовано гіпотезу щодо залежності між ступенем розвитку експортного потенціалу у сфері високотехнологічних послуг та рівнем конкурентоспроможності національної економіки.

The development of global economic integration, covering all elements and levels of functioning of the global market, today forms the international integration of higher stage and leads to global competition as one of the major factors in the development of export potential. The rapid development of knowledge intensive services has become a determining factor in the growth of export potential of national economies. The aim of paper is to study the impact of the export potential of knowledge intensive services on the competitiveness of the national economy in the global innovation environment. There were found relationship between international indexes assessing the competitiveness of national economies and the export potential of knowledge intensive services with construction of the correlation fields. There are studies the development of the export potential of the EU in the field of knowledge intensive services in terms of the indices of global competition. Reasonable hypotheses regarding relationship between the degree of development of export potential in knowledge intensive services and the level of competitiveness of the national economy.

Ключові слова: високотехнологічні послуги, високі технології, експортний потенціал високотехнологічних послуг, індекси оцінки національної економіки, високотехнологічні послуги в координатах індексів глобальної конкуренції.

Key words: knowledge intensive services, high technology, export potential of knowledge intensive services, indexes evaluation of the national economy, knowledge intensive services in terms of the indices of global competition.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Розширення міжнародного науково-технологічного поділу праці, формування світового ринку товарів та послуг та поглиблення глобальної економічної інтеграції

створюють передумови для розвитку експортного потенціалу країни у сфері високих технологій. Експорт слугує засобом підвищення економічного розвитку країни та інструментом стимулювання конкурентних переваг країни в умо-

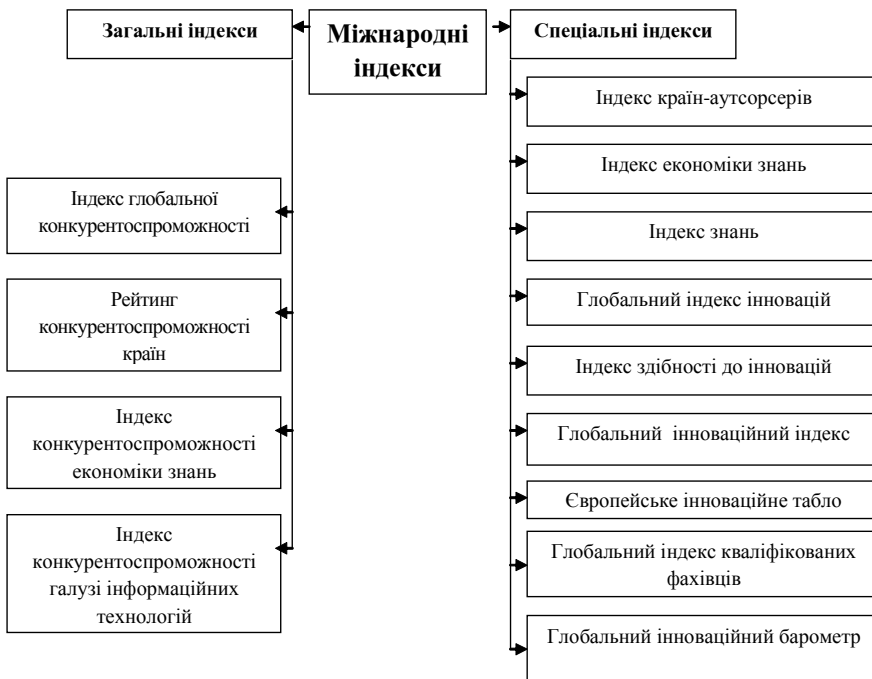

Рис. 1. Міжнародні індекси оцінки конкурентоспроможності країн

Складено автором на підставі даних [7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17].

вах глобальної економічної інтеграції. У зв'язку з цим є актуальною проблема підвищення конкурентоспроможності експортного потенціалу національної економіки за рахунок розвитку сфери високотехнологічних послуг, яка займає провідну роль у швидкому розвитку світового ринку високих технологій.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Загальні тенденції розвитку світового ринку високотехнологічних послуг є досить актуальною темою, якою займаються наступні українські та російські вчені: В.В. Смаль, О.Б. Саліхова, Л.І. Федулова, І.В. Туманян, М.Є. Дорошенко, Н.І. Іванова та інші. Аналіз наукової літератури з питань міжнародної конкурентоспроможності національної економіки свідчить про різноманітність підходів щодо його оцінювання. Серед зарубіжних вчених істотний вклад у дослідження даного питання внесли Є. Скоглі, М. Каутонен, П. Хертог, Дж. Робертс, Р. Вернер, М. Родрігес, Е. Мюллер, Т. Мері, А. Зенкер, Б. Хермелін, Б. Ловендахл, Дж. Камачо та інші науковці. Дослідження проблеми оцінювання експортного потенціалу національної економіки містяться в роботах С. М. Козьменко, Є.О. Шелеста, Н.М. Юріної, Т. Г. Мельниката та ін. Щодо питання оцінки експортного потенціалу країни у сфері високотехнологічних послуг як фактора забезпечення конкурентоспроможності національної економіки, то воно залишається мало вивченим, що й обумовлює актуальність даної роботи.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою роботи є дослідження впливу експортного потенціалу високотехнологічних послуг на конкурентоспроможність національної економіки в умовах глобального інноваційного середовища. Відповідно до мети роботи поставлено і вирішено такі задачі: систематизувати існуючі міжнародні індекси оцінки національної економіки та високотехнологічної сфери; дослідити розвиток експортного потенціалу країн ЄС в координатах індексів глобальної конкуренції; обґрунтувати гіпотезу щодо залежності між

ступенем розвитку сфери високотехнологічних послуг та рівнем конкурентоспроможності національної економіки.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

В умовах розширення міжнародного поділу праці у науково-технологічній сфері, формування світового ринку високотехнологічних товарів та послуг та поглиблення глобальної економічної інтеграції, на перше місце виходить розвиток експортного потенціалу країни у конкурентних сферах економіки. Експортний потенціал національної економіки та його фактична реалізація є основним індикатором конкурентоспроможності країни, що слугує підтвердженням реальних конкурентних переваг на світовому ринку товарів та послуг.

Швидкий розвиток сфери високотехнологічних послуг став визначальним фактором зростання експортного потенціалу національних економік. Розвиток сфери високотехнологічних послуг приводить до зниження мате-

ріалоємності та енергоємності, підвищення продуктивності праці та конкурентоспроможності економіки країни в цілому.

Існують різні наукові підходи щодо розрахунків експортного потенціалу країни [1, 2, 3, 4, 5]. В межах даного дослідження оцінку експортного потенціалу високотехнологічних послуг національної економіки ми будемо розглядати через показник експорту високотехнологічних послуг, який взято як результативний чинник [6].

У світовій практиці використовуються різні методики оцінки конкурентоспроможності країн, які ґрунтуються на різних критеріях та підходах розрахунку. Завдяки аналітичному огляду наукових джерел з питань методології оцінки конкурентоспроможності національних економік було виокремлено дві групи індексів, які характеризують рівень інноваційного розвитку країн: загальні індекси та спеціальні індекси, що складаються з 12 міжнародних індексів (рис. 1).

У ході досліджень нами було виокремлено наступні міжнародні індекси оцінки конкурентоспроможності національної економіки, які представлені в таблиці 1. До цих індексів були долучені індекси глобалізації та індекс розвитку людського потенціалу.

Дані індекси були виділені нами як базові для подальших досліджень щодо статистичних взаємозв'язків між розвитком експортного потенціалу сфери високотехнологічних послуг та конкурентоздатністю національної економіки. У ході аналізу взаємозв'язків експортного потенціалу високотехнологічних послуг країн ЄС-27 з міжнародними індексами оцінки національної економіки країни з допомогою побудови кореляційного поля, нами були знайдені залежності між міжнародними індексами оцінки конкурентоспроможності національних економік і індексом глобалізації (KOF Globalization) та індексом розвитку людського потенціалу (HDI). У ході досліджень нами були виключені невеликі країни ЄС (Люксембург, Мальта, Кіпр, Ірландія, Латвія) з аномально великим значенням експортного потенціалу високотехнологічних послуг на душу населення. Отже, для остаточного аналізу було виділено

Таблиця 1. Міжнародні індекси оцінки національної економіки країни

№, з/п	Індекси	Джерело
1	Індекс глобальної конкурентоспроможності	Всесвітній економічний форум
2	Рейтинг конкурентоспроможності країн	Міжнародний інститут розвитку управління
3	Європейське Інноваційне табло	Європейська комісія
4	Індекс глобалізації (KOF Globalization)	Швейцарський економічний інститут
5	Індекс розвитку людського потенціалу (HDI)	Організація Об'єднаних Націй
6	Індекс економічної свободи	Стратегічний дослідницький інститут The Heritage Foundation

Складено автором на основі досліджень [8, 18, 19, 20, 21, 22].

22 країни ЄС для знаходження найбільш сильного статистичного зв'язку.

Для пошуку взаємозв'язку між експортним потенціалом високотехнологічних послуг (EP) на душу населення країн з індексом глобалізації (KOF Globalization) ми побудували кореляційне поле країн ЄС (рис. 2).

Із даної діаграми випливає висновок про існування зв'язку між експортним потенціалом високотехнологічних послуг (EP) на душу населення країн ЄС-22 з індексом глобалізації, зі значенням коефіцієнта детермінації $R^2 = 0,6813$.

Таким чином, рівняння регресії має такий вигляд:

$$y = 0,0342e^{0,1379x} \quad (1)$$

Адекватність моделі підтверджується розрахунком коефіцієнта Фішера.

Отже, чим більший індекс глобалізації національних економік ЄС, тим більшим є експортний потенціал високотехнологічних послуг на душу населення. Дане рівняння показує, що в країнах ЄС в середньому при збільшенні індексу глобалізації національних економік на 1 бал, експортний потенціал високотехнологічних послуг на душу населення зростає на 14,78 %.

Для аналізу взаємозв'язку між експортним потенціалом високотехнологічних послуг (EP) на душу населення країн ЄС-22 з індексом глобальної конкурентоспроможності побудовано експоненціальну та лінійну залежність (рис. 3).

У наведеній діаграмі бачимо, що лінійна залежність краще за експоненціальну описує взаємозв'язок між ек-

портним потенціалом високотехнологічних послуг (EP) на душу населення з індексом глобальної конкурентоспроможності. Лінійна залежність має значенням коефіцієнта детермінації $R^2 = 0,696$, а експоненціальна — $R^2 = 0,6355$. Таким чином, побудова саме лінійної залежності між індексом глобальної конкурентоспроможності та експортним потенціалом високотехнологічних послуг на душу населення є найбільш доцільною у ході даного дослідження.

Остаточне рівняння лінійної регресії має такий вигляд:
 $y = 5521,6x - 21698 \quad (2)$

Адекватність моделі підтверджується розрахунком коефіцієнта Фішера.

На прикладі цих останніх досліджень, нами була побудована обернена лінійна залежність та рівняння регресії має наступний вигляд:

$$y = 0,0001x + 4,1699 \quad (3)$$

Отже, чим більший обсяг експортного потенціал високотехнологічних послуг на душу населення, тим більшим є індекс глобальної конкурентоспроможності національної економіки. Дане рівняння показує, що в країнах ЄС при збільшенні обсягу експортного потенціал високотехнологічних послуг на душу населення на 1000 дол. США, індекс глобальної конкурентоспроможності в середньому зростає на 0,1 бал.

Для аналізу взаємозв'язку між експортним потенціалом високотехнологічних послуг (EP) на душу населення країн ЄС-22 з рейтингом конкурентоспроможності країн нами було збудовано експоненціальну та лінійну залежності (рис. 4).

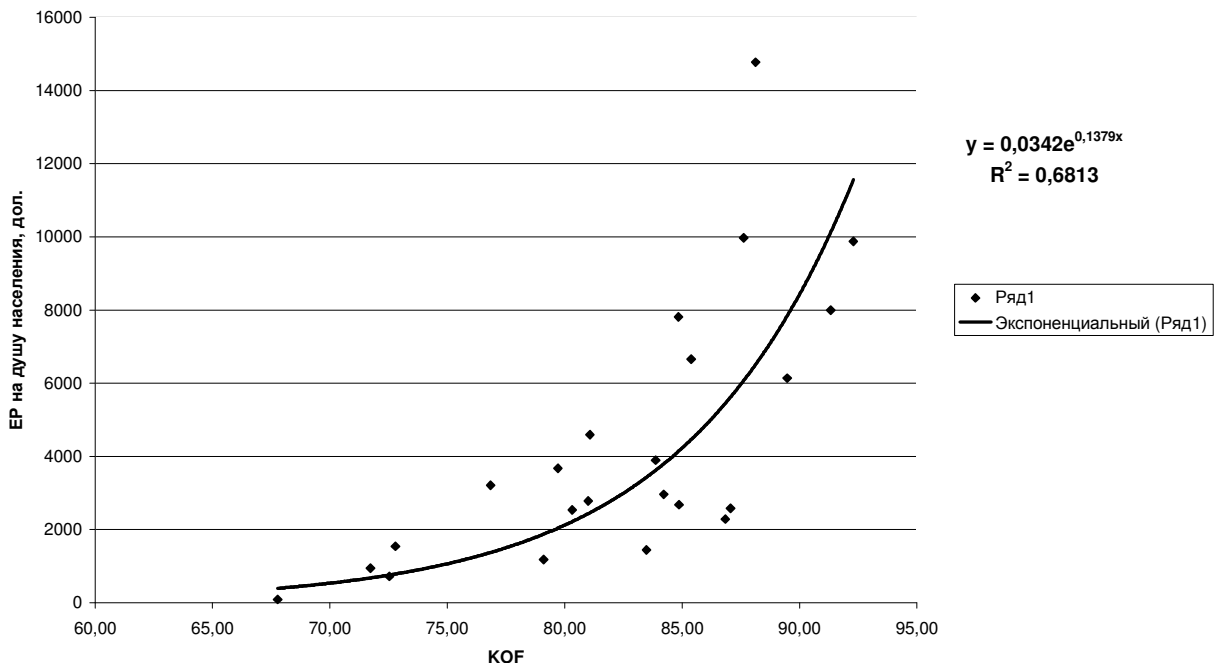

Рис. 2. Взаємозв'язок між експортним потенціалом високотехнологічних послуг (EP) на душу населення країн ЄС-22 з індексом глобалізації (KOF Globalization)

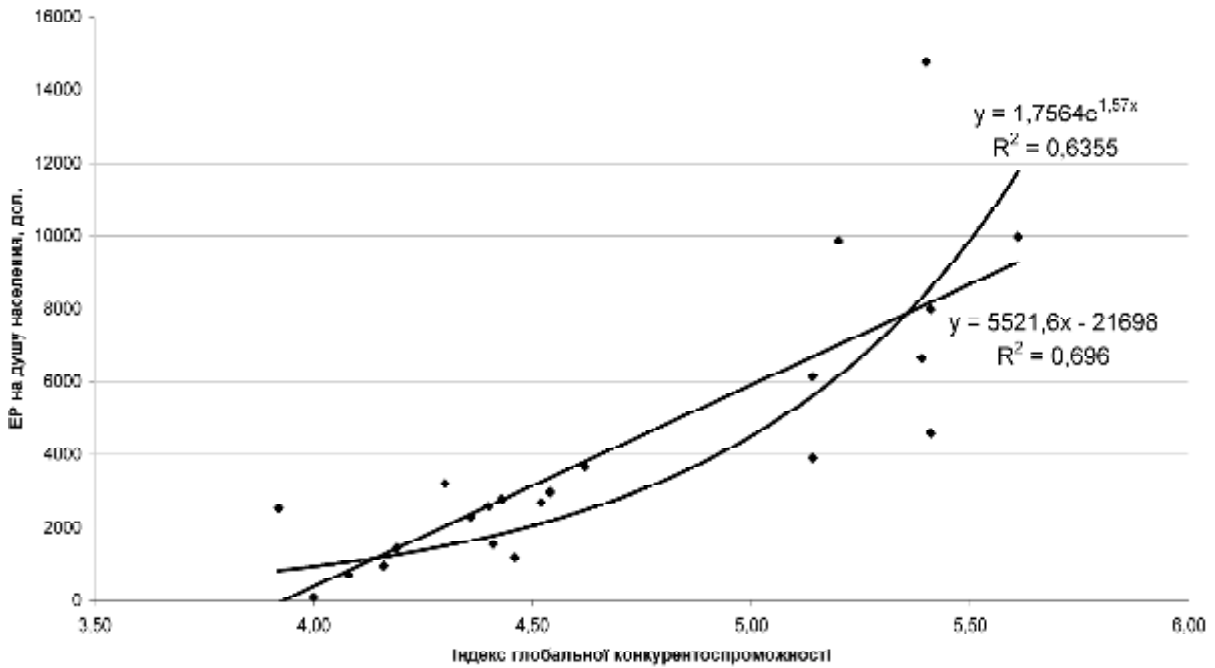

Рис. 3. Взаємозв'язок між експортним потенціалом високотехнологічних послуг (EP) на душу населення країн ЄС-22 з індексом глобальної конкурентоспроможності

У даній діаграмі лінійна залежність краще за експоненціальну залежність описує статистичний взаємозв'язок. Лінійна залежність має значення коефіцієнта детермінації $R^2 = 0,6245$, а експоненціальна залежність $R^2 = 0,603$.

Таким чином, рівняння лінійної регресії має такий вигляд:

$$y = 228,61x - 11468 \quad (4)$$

Адекватність моделі підтверджується розрахунком коефіцієнта Фішера.

На прикладі цих останніх досліджень, нами була побудована обернена лінійна залежність та рівняння регресії має вигляд:

$$y = 0,0027x + 57,33 \quad (5)$$

Можна зробити висновок, що чим більший обсяг експортного потенціалу високотехнологічних послуг на душу населення, тим більший є рейтинг конкурентоспроможності країн національної економіки. Дане рівняння показує, що в країнах ЄС при збільшенні обсягу експортного потенціалу високотехнологічних послуг на душу населення в середньому на 1000 дол. США, рейтинг конкурентоспроможності країн національної економіки в середньому зростає на 2,7 бала.

Для аналізу взаємозв'язку між експортним потенціалом високотехнологічних послуг (EP) на душу населення країн ЄС-22 з індексом економічної свободи країн нами було збудовано експоненціальну залежність (рис. 5).

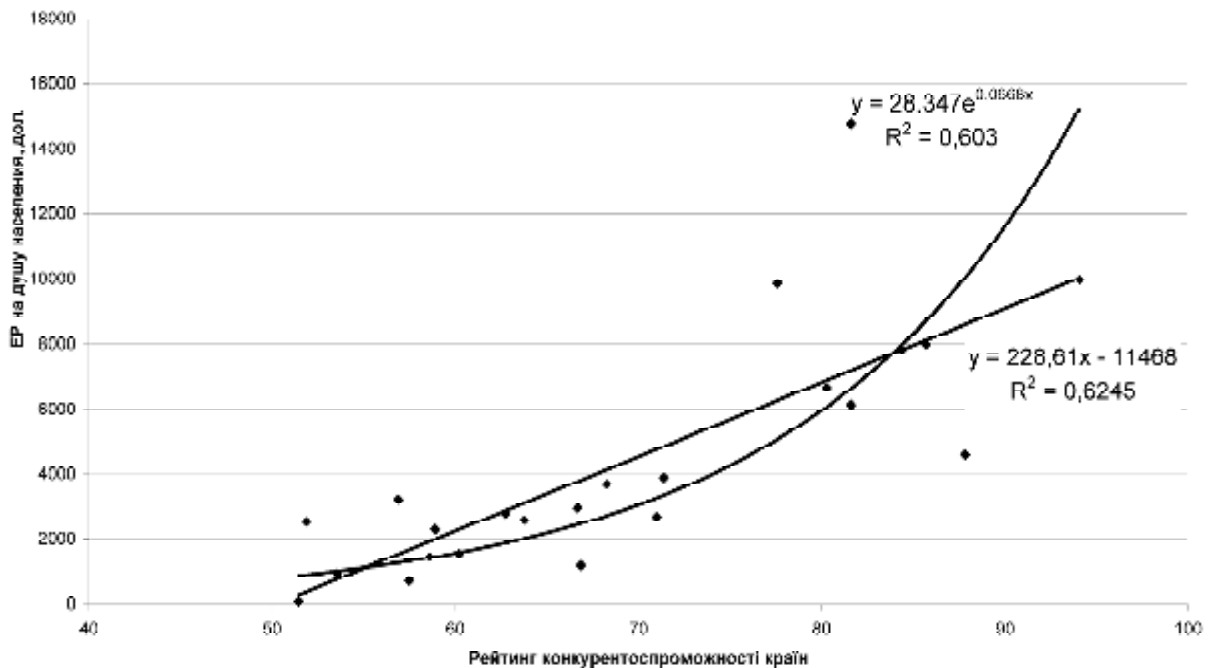

Рис. 4. Взаємозв'язок між експортним потенціалом високотехнологічних послуг (EP) на душу населення країн ЄС-22 з рейтингом конкурентоспроможності країн

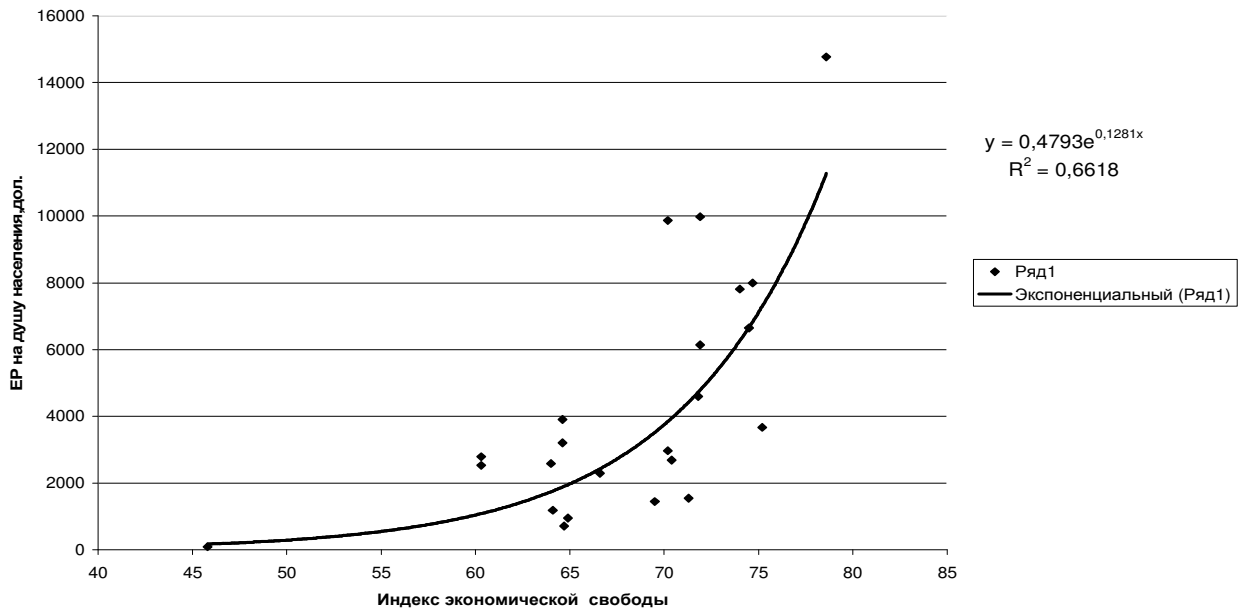

Рис. 5. Взаємозв'язок між експортним потенціалом високотехнологічних послуг (EP) на душу населення країн ЄС-22 з індексом економічної свободи країн

Діаграма дає можливість встановити, що існує взаємозв'язок між експортним потенціалом високотехнологічних послуг (EP) на душу населення країн ЄС-22 з індексом економічної свободи, що підтверджується значенням коефіцієнта детермінації $R^2 = 0,6618$, а рівняння регресії має вигляд:

$$y = 0,4793e^{0,1281x} \quad (6).$$

Адекватність моделі підтверджується розрахунком коефіцієнта Фішера.

Отже, чим більший індекс економічної свободи країни, тим більшим є обсяг експортного потенціалу високотехнологічних послуг на душу населення. Дане рівняння показує, що в країнах ЄС при збільшенні індексу економічної свободи в середньому на 1 бал, обсяг експортного потенціалу високотехнологічних послуг на душу населення зростає на 13,66 %.

Для аналізу взаємозв'язку між експортним потенціалом високотехнологічних послуг (EP) на душу населення країн ЄС-22 з Європейським інноваційним табло нами було збудовано експоненціальну та лінійну залежності (рис. 6).

Як видно з діаграми, експоненціальна залежність краще за лінійну залежність описує взаємозв'язок між експортним потенціалом високотехнологічних послуг (EP) на душу населення країн ЄС-22 та Європейським інноваційним табло, що підтверджується значенням коефіцієнта детермінації першого $R^2 = 0,867$, та другого $R^2 = 0,706$.

Рівняння експоненціальної регресії має вигляд:

$$y = 379,86e^{4,6074x} \quad (7).$$

Адекватність моделей підтверджується розрахунком коефіцієнта Фішера.

Отже, чим більше Європейське інноваційне табло національної економіки країн ЄС, тим більшим є обсяг ек-

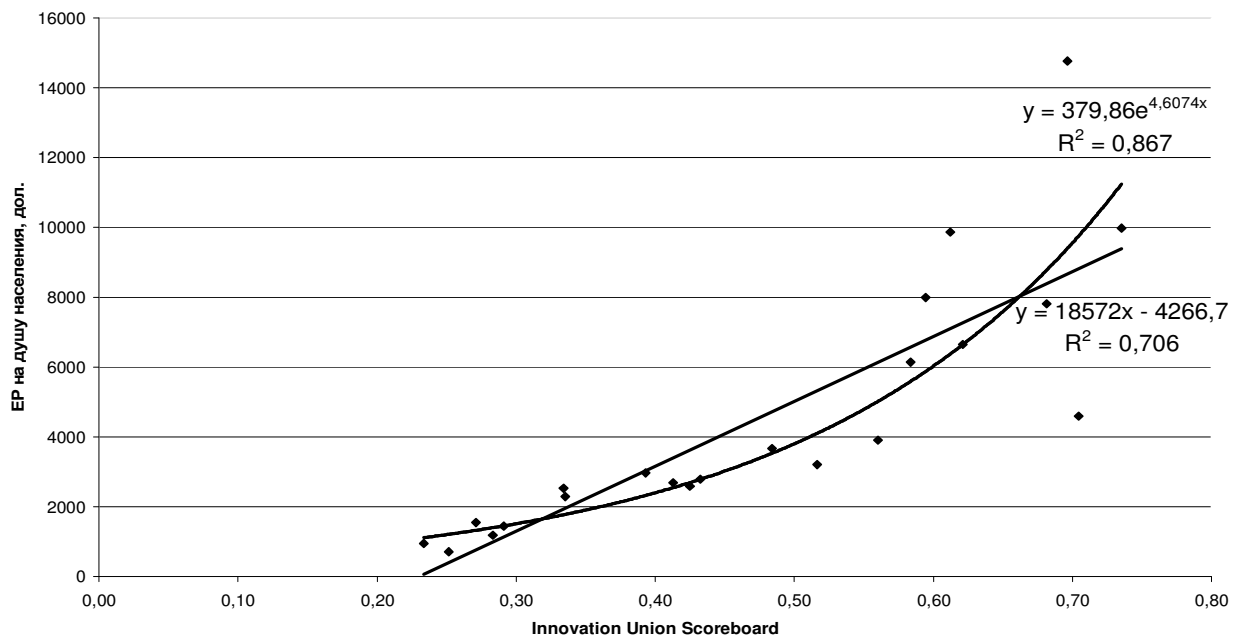

Рис. 6. Взаємозв'язок між експортним потенціалом високотехнологічних послуг (EP) на душу населення країн ЄС-22 з Європейським інноваційним табло

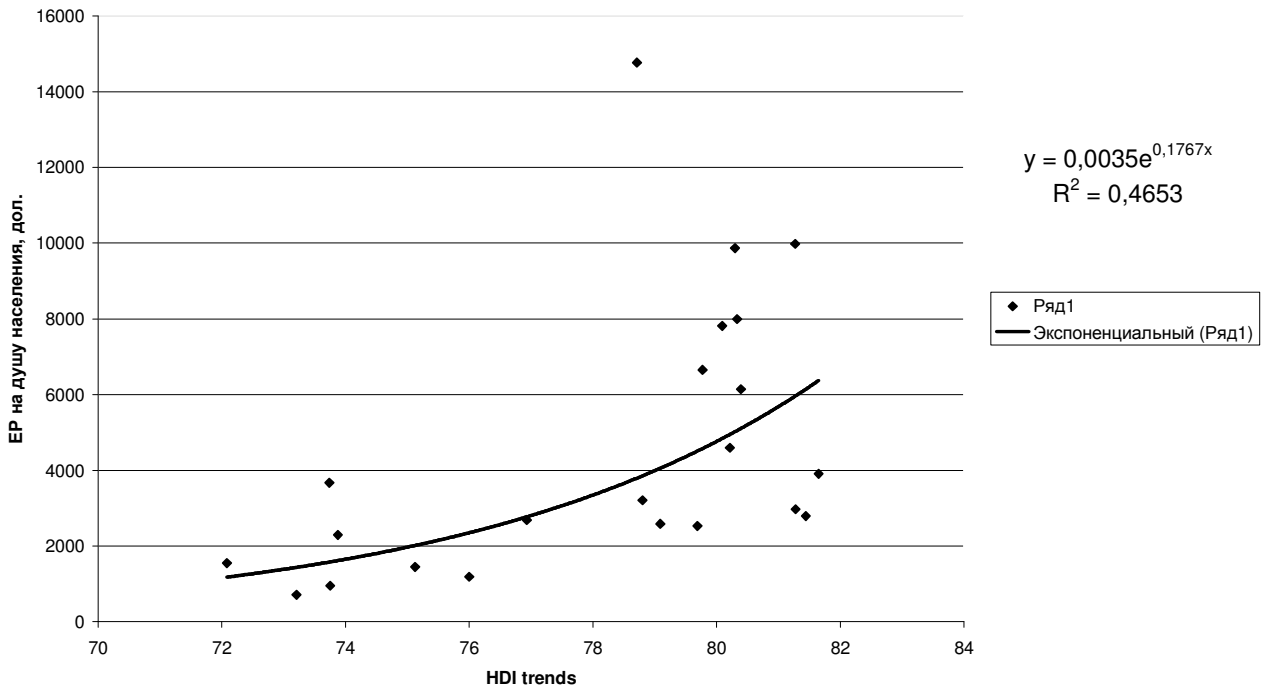

Рис. 7. Взаємозв'язок між експортним потенціалом високотехнологічних послуг (EP) на душу населення країн ЄС-22 з індексом розвитку людського потенціалу

портного потенціал високотехнологічних послуг на душу населення. Дане рівняння показує, що в країнах ЄС при збільшенні Європейського інноваційного табло на 0,1 бал, обсяг експортного потенціал високотехнологічних послуг на душу населення в середньому зростає на 58,51 %.

Для аналізу взаємозв'язку між експортним потенціалом високотехнологічних послуг (EP) на душу населення країн ЄС-22 з індексом розвитку людського потенціалу було збудовано експоненціальну залежність (рис. 7).

Дана діаграма свідчить, що існує експоненціальна залежність між експортним потенціалом високотехнологічних послуг (EP) на душу населення країн ЄС-22 та індексом розвитку людського потенціалу, що підтверджується значенням коефіцієнта детермінації першого $R^2 = 0,4653$.

Рівняння експоненціальної регресії має вигляд:
 $y = 0,0035e^{0,1767x}$ (8).

Адекватність моделей підтверджується розрахунком коефіцієнта Фішера.

Отже, у ході досліджень можна зробити висновок, що чим більше індекс розвитку людського потенціалу, тим більшим є обсяг експортного потенціалу високотехнологічних послуг на душу населення. Дане рівняння показує, що в країнах ЄС при збільшенні індексу розвитку людського потенціалу в середньому на 1 бал, обсяг експортного потенціалу високотехнологічних послуг на душу населення в середньому зростає на 19,32 %.

Для більшості країн ЄС-27 експортний потенціал високотехнологічних послуг національної економіки статистично пов'язаний з чотирма міжнародними індексами (індекс глобалізації, індекс економічної свободи, Європейське інноваційне табло, індекс розвитку людського потенціалу), про що може свідчити значення коефіцієнта кореляції, який більший за 0,4. Для підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки слід приділити увагу підтримки розвитку експортного потенціалу високотехнологічних послуг країни.

ВИСНОВКИ

Систематизовано міжнародні індекси оцінки конкурентоспроможності національної економіки та високо-

технологічної сфери. Досліджено розвиток експортного потенціалу країн ЄС в сфері високотехнологічних послуг в координатах індексів глобальної конкуренції. Обґрунтовано гіпотезу щодо залежності між ступенем розвитку експортного потенціалу у сфері високотехнологічних послуг та рівнем конкурентоспроможності національної економіки. Аналіз впливу експортного потенціалу високотехнологічних послуг з найбільш інтенсивним використанням знань (HKIS) на конкурентоспроможність національних економік країн ЄС є актуальними науковими завданнями для подальшого дослідження.

Література:

1. Мельник Т.Г. Експортний потенціал України: методологія оцінки та аналіз [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mep/2009_8_9/08-3612/10_Melnuk1.pdf
2. Козьменко С.М. Методичні підходи до оцінки експортного потенціалу інновацій машинобудування [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=422>
3. Шульга Ж.О. Особливості економіки знань на сучасному етапі розвитку суспільства [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://bumib.edu.ua/sites/default/files/visnyk/16-1-17-2012.pdf>
4. Кровяков А. А. Об одном подходе к оценки объема рынка интеллектуальных деловых услуг [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.isuct.ru/e-publ/snt/sites/ru.e-publ.snt/files/2010/04/snt_2010_n04_58.pdf
5. Дьомін С.С. Кількісна оцінка експортного потенціалу регіону [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vnyua_etp/2011_3/12Diomin.pdf
6. Мешко Н.П. Експортний потенціал країни у сфері високотехнологічних послуг: методологічний аспект / Н.П. Мешко, Д.М. Щитов // Вчені записки Кримського інженерно-педагогічного університета. — Сімферополь: НіЦ КІПУ, 2013. — № 39. — С. 64—68.

7. Світовий Банк [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://info.worldbank.org/etools/kam2/kam_page5.asp
8. Всесвітній економічний форум [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.weforum.org/issues/global-competitiveness>
9. Міжнародний інститут розвитку управління [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.imd.org/research/publications/wcy/index.cfm>
10. Дослідницький центр міжнародної конкурентоспроможності (Centre for International Competitiveness) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.cforic.org/pages/wkci.php>
11. Дослідницький центр "The Economist Intelligence UniEconomist Intelligence Unit for BSA" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://globalindex11.bsa.org/>
12. Міжнародна консалтингова компанія "A.T. Kerney" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.atkearney.com/index.php/Publications/global-services-location-index-gsli.html>
13. Міжнародна консалтингова компанія "The Boston Consulting Group (BCG)" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.bcg.com/media/PressReleaseDetails.aspx?id=tc:12-8040>
14. Міжнародна дослідницька структура "EFD — Global Consulting Network" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.innovationfordevelopmentreport.org/ici.html>
15. Міжнародна бізнес-школа і дослідницький інститут "INSEAD" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.globalinnovationindex.org/gii/>
16. Міжнародна компанія "Heidrick & Struggles" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.globaltalentindex.com/>
17. Міжнародна компанія "General Electric" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ge.com/innovationbarometer/>
18. Міжнародний інститут розвитку управління [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.imd.org/research/publications/wcy/index.cfm>
19. European Commission [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.ec.europa.eu
20. Індекс глобалізації [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://globalization.kof.ethz.ch/>
21. Індекс розвитку людського потенціалу [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://hdr.undp.org/en/statistics/hdi>
22. Індекс економічної свободи [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.heritage.org/index/>
4. Kroviakov, A. A. "An approach to estimating the volume market for smart business services", [Online], available at: www.isuct.ru/e-publ/snt/sites/ru.e-publ.snt/files/2010/04/snt_2010_n04_58.pdf (Accessed 22 February 2014).
5. D'omin, S. S. "Quantitative assessment of the export potential of the region", [Online], available at: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vnyua_etp/2011_3/12Diomin.pdf (Accessed 12 March 2014).
6. Meshko, N. P. and Schytov, D. M. (2013), "Export potential in high-tech services: methodological aspects", *Vcheni zapysky Kryms'koho inzhenerno-pedahohichnoho universyteta*, vol. 39, pp. 64—68.
7. The official site of World Bank, available at: http://info.worldbank.org/etools/kam2/kam_page5.asp (Accessed 24 February 2014).
8. The official site of World Economic Forum, available at: <http://www.weforum.org/issues/global-competitiveness> (Accessed 27 March 2014).
9. The official site of International Institute for Management Development, available at: <http://www.imd.org/research/publications/wcy/index.cfm> (Accessed 22 February 2014).
10. The official site of Centre for International Competitiveness, available at: <http://www.cforic.org/pages/wkci.php> (Accessed 25 March 2014).
11. The official site of the Economist Intelligence UniEconomist Intelligence Unit for BSA, available at: <http://globalindex11.bsa.org/> (Accessed 27 February 2014).
12. The official site of global management consulting firm "A.T. Kerney", available at: <http://www.atkearney.com/index.php/Publications/global-services-location-index-gsli.html> (Accessed 2 February 2014).
13. The official site of consulting firm "The Boston Consulting Group (BCG)", available at: <http://www.bcg.com/media/PressReleaseDetails.aspx?id=tc:12-8040> (Accessed 8 March 2014).
14. The official site of International research organizations "EFD — Global Consulting Network", available at: <http://www.innovationfordevelopmentreport.org/ici.html> (Accessed 26 February 2014).
15. The official site of The Business School for the World "INSEAD", available at: <http://www.globalinnovationindex.org/content.aspx?page=GII-Home/> (Accessed 4 March 2014).
16. The official site of International Company "Heidrick & Struggles", available at: <http://www.globaltalentindex.com/> (Accessed 20 March 2014).
17. The official site of corporation "General Electric", available at: <http://www.ge.com/innovationbarometer/> (Accessed 26 April 2014).
18. The official site of International Institute for Management Development, available at: <http://www.imd.org/research/publications/wcy/index.cfm> (Accessed 27 March 2014).
19. The official site of European Commission, available at: www.ec.europa.eu (Accessed 22 April 2014).
20. The official site of KOF Index of Globalization, available at: <http://globalization.kof.ethz.ch/> (Accessed 18 March 2014).
21. The official site of Human Development Index — HDI, available at: <http://hdr.undp.org/en/statistics/hdi> (Accessed 18 March 2014).
22. The official site of Index of Economic Freedom, available at: <http://www.heritage.org/index/> (Accessed 26 April 2014).

References:

1. Mel'nyk, T. H. "The export potential of Ukraine: assessment methodology and analysis", [Online], available at: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mep/2009_8_9/08-3612/10_Melnuk1.pdf (Accessed 4 March 2014).
 2. Koz'menko, S. M. "Methodological approaches to assessing export potential of engineering innovation", [Online], available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=422> (Accessed 22 March 2014).
 3. Shul'ha, Zh. O. "Features of the knowledge economy in modern society", [Online], available at: <http://bumib.edu.ua/sites/default/files/visnyk/16-1-17-2012.pdf> (Accessed 2 March 2014).
- Стаття надійшла до редакції 04.05.2014 р.*